

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З КРАСАВІКА 1955 ГОДА ●

● № 16 (3628) ●

● ПАНЯДЗЕЛАК, 31 ЖНІЎНЯ, 2020

ВЫДАННЕ “ГОЛАС РАДЗІМЫ” ЧЫТАЙЦЕ Ў ІНТЭРНЭЦЕ НА ПАРТАЛЕ ZVIAZDA.BY

**Беларускія
выставы**
Сушана Бхата
Стар. 4

**Расці
ў шчасці,
Юлія!**
Стар. 5

**Узбекістан:
цёплы
і дружалюбны**
Стар. 7

НАДЗЁННАЕ

“Стабільная работа прамысловасці — краевугольны камень эканомікі краіны”

Пра гэта Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка заявіў днямі на нарадзе па развіцці важнейшых арганізацый Міністэрства прамысловасці

Галоўнай тэмай нарады стала сітуацыя, якая складалася на буйнейшых прадпрыемствах Мінпрама. “Мы ўдакладнім, чым яны жывуць і, самае галоўнае, якой мы бачым перспектыву на гэтых прадпрыемствах”, — растлумачыў Аляксандр Лукашэнка.

Ён нагадаў, што некалькі дзён таму прыняў з дакладам першага віцэ-прэм’ера і Міністра фінансаў. На сустрэчы з ім быў прааналізаваны стан спраў у крэдытна-фінансавай сістэме, разгледжаны пытанні напаяльнасці бюджэту. “Усе вельмі добра разумеюць: чым эфектыўней работа прамысловых прадпрыемстваў, тым больш сродкаў паступіць у бюджэт. А значыць, дзяржава зможа прафінансаваць сацыяльныя праграмы ў большым аб’ёме. Мы, прааналізаваўшы бюджэт, не бачым праблем з фінансаваннем асноўных сацыяльных мерапрыемстваў на гэты год, у тым ліку і па зароботнай пладзе. У сувязі з гэтым стабільная работа прамысловасці, асабліва нашых буйнейшых прадпрыемстваў, — краевугольны камень эканомікі краіны”, — падкрэсліў Кіраўнік дзяржавы.

“Трэба разлічваць на свае сілы”

Прэзідэнт дадаў, што бягучы год прынёс нямала вы-

прабаванняў: з-за пандэміі каранавіруса закрыліся многія рынкі, практычна спыніўся паўнаўтарны рух капіталу і тавараў, асабліва па тых паціцях, якія вырабляюцца ў Беларусі. Цяпер да гэтага дадалася і няпростая палітычная абстаноўка ў дзяржаве, якую, паводле яго слоў, спрабуюць расхітаваць як знутры, так і звонку. “Уплыў гэтага націску на ўнутрыэканамічную сітуацыю адчуваецца, — заявіў Аляксандр Лукашэнка. — Яшчэ раз хачу падкрэсліць: ніякай бязвыплатнай дапамогі нам ніхто не акажа. Нам трэба разлічваць на свае сілы і магчымасці”.

Ва ўдзельнікаў нарады, перш за ўсё кіраўнікоў прадпрыемстваў, Прэзідэнт пацікавіўся, якая маральна-псіхалагічная абстаноўка ў працоўных калектывах, як ідуць вытворчыя працэсы і як складаецца сітуацыя з экспертам прадукцыі. “Збыт прадукцыі — гэта наша ключавая задача. Адсюль і валюта, і курс рубля і гэтак далей. Нельга сядзець і чакаць, што нехта да нас прыйдзе, выстраіцца ў чаргу перад варотамі завода і купіць гэтую прадукцыю. Трэба варушыцца самім. Патрэбны меры падтрымкі экспертаў — мы іх аказваем. Можна, яшчэ чым-небудзь трэба дапамаг-

Нарада ў Прэзідэнта Беларусі

чы?” — спытаў Кіраўнік дзяржавы.

Як адзначыў Аляксандр Лукашэнка, па выніках сямі месяцаў амаль усе галіны прамысловасці дадалі ў тэмпах росту, зніжаюцца запасы гатовай прадукцыі. Выдома, гэта станоўчыя сігналы, скажаў ён. У той жа час Прэзідэнт пацікавіўся прагнозамі, як прадпрыемствы плануюць завяршыць 2020 год. “Наступны год — гэта пачатак новай пяцігодкі, чаго б нам ні

каштавала, трэба напружыцца і на фінішы даваць”, — падагульніў беларускі лідар.

“У наяўнасці дыпламатычная вайна”

“Мы сёння маем у наяўнасці пэўны этап гібрыйнай, скажам адкрыта, вайны супраць Беларусі. А як гэта інакш назваць? Сродкі масавай інфармацыі і інфармацыйная сфера прасякнута гэтай барацьбой, вайной проціборствуючых бакоў. Дып-

ламатычная бойня супраць нас пачалася і на самым высокім узроўні”, — звярнуў увагу Аляксандр Лукашэнка.

Ён адзначыў, што “нястальны суседзі” Беларусі не толькі адкрыта заўляюць аб сваёй пазіцыі нават паўторных выбараў у краіне, але і пачынаюць умешвацца ва ўнутраныя справы краіны, націскаць на дзяржаву. “У наяўнасці дыпламатычная вайна”, — яшчэ раз падкрэсліў Прэзідэнт. → **Стар. 3**

ПЕРСПЕКТЫВЫ

Айчынныя спецыялісты для атамнай энергетыкі

Будаўніцтва Беларускай атамнай электрастанцыі надае новы імпульс для развіцця новых тэхналогій у краіне. І ўжо вядзецца падрыхтоўка спецыялістаў, якія будуць на ёй працаваць.

Сёлета ў БНТУ на энергетычным факультэце адкрылі новую спецыяльнасць “Праектаванне ды эксплуатацыя атамных электрычных станцый”. Выкладанне па новай спецыяльнасці будзе

весціся на кафедры “Цеплавая электрычная станцыя”, якая ў саветуючы параду ўключыла з Інстытутам ядзернай энергетыкі АН БССР (цяпер “Аб’яднаны інстытут энергетычных і ядзерных даследаванняў — Сосны”): разам рыхтавалі спецыялістаў для атамнай галіны СССР. Пасля распаду апошняга кафедра выпускала спецыялістаў для беларускіх цеплавых электрычных станцый (ЦЭС).

На новую спецыяльнасць набраны першыя 20 студэнтаў. З загадчыкам згаданай кафедры, доктарам тэхнічных навук, прафесарам Мікалаем Карніцкім мы сустраліся ў той дзень, калі адбылася іх залічэнне. Мікалай Барысавіч не сумняваецца, што ў перспектыве студэнтаў на спецыяльнасць будуць набіраць і больш: “Сёння на БелАЭС працуе шмат спецыялістаў з-за мяжы, у пры-

ватнасці, з Расіі, Украіны і Літвы. Калі пройдзе яе пуск, многія з іх вернуцца дадому, а іх месцы змогуць заняць выпускнікі кафедры. Не выключана, што некаторыя з часам стануць запатрабаваныя на атамных станцыях у Расіі ці Украіне”. Прафесар грунтоўна падрыхтаваўся да выкладання прадметаў па новай спецыяльнасці: у саўтарстве з Наталляй Зарубінай нядаўна выдаў навучальны дапаможнік “Турбінныя ўстаноўкі ТЭС і АЭС. Устройства, эксплуатацыя і ремонт”. Дарэчы, прафесіяналы гавораць, што турбіны на атамнай і цеплавых электрастанцыях у нечым падобныя паміж сабой. Таму выпускнікі кафедры ранейшых гадоў таксама змогуць абслуговаць турбіны і на АЭС.

Мікалай Карніцкі звяртае ўвагу, што новая спецыяльнасць не ўзнікла на пус-

Беларускія студэнты на практыцы на Смаленскай АЭС

тым месцы: з 2008 года на кафедры вялося выкладанне па спецыяльнасці “Паратурбінныя ўстаноўкі атамных электрычных станцый”. → **Стар. 7**

ISSN 0439-3619

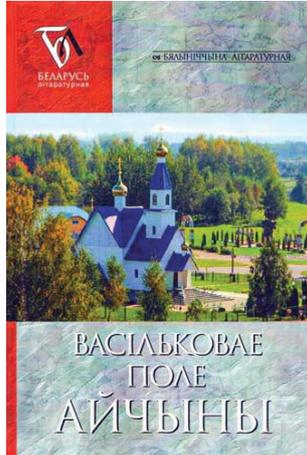
НАПЯРЭДАДНІ

Скарбонка мастацкіх здабыткаў землякоў

Да Дня беларускага пісьменства пабачыў свет зборнік “Васільковае поле Айчыны”. У ім сабраны творы землякоў ці тых аўтараў, хто ў розныя гады жыў і працаваў у Бялынічах, Бялыніцкім краі.

Па традыцыйна розныя дзяржаўныя кніжныя выдавецтвы рыхтуюць падарункі да Дня беларускага пісьменства. Сёлета — да свята, сталіцай якога стануць Бялынічы, на Магілёўшчыне. З навінак, выдадзеных з гэтай нагоды, — зборнік “Васільковае поле Айчыны” ў серыі “Беларусь літаратурная” выдавецтва “Мастацкая літаратура”

Вядомы пісьменнік, галоўны рэдактар Бялыніцкай райгазеты “Зара над Друццю” Міхась Карпечанка ўклаў рэгіянальную анталогію. Сабраў творы землякоў ці тых аўтараў, хто ў розныя гады жыў і працаваў у Бялынічах, Бялыніцкім краі. Пад адной вокладкай сабраны пэзія, проза, публіцыстыка. Аўтары: Зянон Фіш, Васіль Жудро, Наталля Батракова, Вячаслаў Казакевіч, Міхась Карпечанка, Уладзімір Кароль, Віктар Кунцэвіч, Змітрок Марозаў, Аляксандр Мельнікаў, Васіль Найдзін, Юрый Несцяраў, Мікола Падабед, Рыгор Сарока, Оскар Кургануаў, Віктар Хаўраговіч, Мікола Целеш, Янка Шарахоўскі, Рыгор Яўсееў, Вітольд Бялыніцкі-Біруля, Алег Пліндоў, Васіль Дзерваўшанка, Аля Войлакава, Міхась Радоўскі,

Антон Шчырыца, Вольга Данілава, Павел Данілаў, Уладзімір Серыкаў, Віктар Сухараў, Аляксандр Караленка, Святлана Магілеўчык, Леанід Бекарэвіч, Валерый Палуда, Генадзь Выбарнаў, Тамара Раціцкая, Фёдар Ігнатювіч, Сяргей Скамейка, Уладзімір Скамейка.

Цікавыя лёсы ў аўтараў “Васільковага поля Айчыны”. Уладзімір Кароль, напрыклад, закончыў Ленінградскі дзяржуніверсітэт, служыў у ваеннай авіяцыі, аўтар кніг “В небе России”, “Крылья Петербурга”, “Воздушная гавань Петербурга”. Оскар Кургануаў (сапраўднае імя: Якаў Герасімевіч Эсцеркін, 1907–1997) — лаўрэат Ленінскай прэміі, сцэнарыст вядомага кінафільма “Освобождение”. Наталля Батракова жыве ў Мінску, і сёння гэта — адзін з найбольш тыражных прызакіаў Беларусі. Вячаслаў Казакевіч — паэт і літаратуразнаўца, які жыве і працуе ў Японіі. Празаік Мікола Целеш доўгі час жыў у ЗША.

Варта нагадаць, што “бялыніцкі” літаратурна-мастацкі зборнік прадаўжае серыю “Беларусь літаратурная”, прысвечаную розным рэгіёнам Беларусі. Выдавецтва “Мастацкая літаратура”, якое доўгі час рупіцца над серыяй, заслужыла самай высокай адзнакі. Будзем спадзявацца, што праца над унікальным творчым праектам прадоўжыцца і надалей. Кожны з рэгіёнаў, раёнаў нашай багатай на таленты краіны заслужыў такога выдання.

Мікола Берлек

МОВА РОДАНАЙ ЗЯМЛІ

Месца белых начэй на Друці

Што кажуць паданні пра ўзнікненне назвы Бялынічы — гарадскога пасёлка, які 6 верасня стане сталіцай Дня беларускага пісьменства-2020

Царква Нараджэння Маці Божай у Бялынічах

Дзень беларускага пісьменства сёлета пройдзе пад лічбай XXVII, свята спрыяе пашырэнню лепшых традыцый нацыянальнай культуры, друкаванага слова, нашай духоўнасці. Заснавана было ў маладой беларускай незалежнай дзяржаве ў 1994 годзе. З таго часу і адзначаецца штогод у першую нядзелю верасня па ўсёй краіне. А сталіцамі свята штогод становяцца розныя гістарычныя і культурныя цэнтры Бацькаўшчыны, з якімі спалучана жыццё вядомых дзячаў краіны.

Бялынічы цяпер — гэта горад на захадзе Магілёўшчыны. Упершыню згадваецца ў летапісах пад 1577 годам, але ж паданні даносяць весткі пра больш даўнюю гісторыю мястэчка. Як пісаў вядомы мовазнаўца, гісторык, палітычны дзеяч Янка Станкевіч (1891–1976), ужо сама назва Бялынічы сведчыць пра яе старажытнасць: бо назвы найстарэйшых беларускіх паселішчаў заканчваюцца на -ічы. Паводле ж падання ў 1240 годзе, калі хан Багый захапіў Кіеў, некалькі манахаў, ратуючы жыццё, узлілі з сабой старадаўнюю візантыйскую ікону і спачатку па Дняпры, а потым па Друці прыплылі да высокае гары, парослай лесам. На тым узвышшы і заснавалі манастыр — з праваслаўнай царквой святаго прарока Ільі. Ад іконы ж ноччу зыходзіла свячэнне, што дапамагала манахам умацавацца духам, мець надзею на лепшую будучыню. Тады, паводле падання, і насталі для святых айцоў на зямлі беларускай ясныя

дні і светлыя (ці белыя) ночы. Дарэчы, па-ўкраінску белая ноч — гэта біла ніч. Адзін крок ад такога словазлучэння да Бялынічаў! Кажуць, праз п’юны час паблізу абраза пачалі здзяйсняцца цуды. І пакаціўся па зямлі погалас пра тое, а ў манастыр пайшло ўсё больш паломнікаў. Некаторыя з іх сяліліся паблізу. З часам паселішча і атрымала назву Бялыя Ночы, ці Бялынічы.

Той чудатворны абраз, на жаль, знік у часе Вялікай Айчыннай вайны — разам з іншымі каштоўнымі музейнымі рарытэтамі, якія захоўваліся ў Магілёве. За савецкім часам не ацалелі і згаданы манастыр. Праўда, цяпер ёсць надзея на ягонае адраджэнне: ужо закладзены падмурак капліцы на Ільінскай гары, той самай, дзе калісьці стаяла царква. Мяркуюцца, вернецца ў горад з Магілёва і захаваная там фрэска з разбуранага манастыра.

Галоўныя ўрачыстасці ў Бялынічах, як пісалі нашы калегі, пройдуць па вуліцы Савецкай, дзе размесцяцца пяць тэматычных зон. У 10-тысячным горадзе вялікія работы па падрыхтоўцы да Дня беларускага пісьменства распачаліся ў леташнім верасні: калі старшыня Бялыніцкага райвыканкама Васіль Захаранка ў Слоніме з рук калегі атрымаў вымепл на права правядзення свята. Рэканструявана само гарадское асяроддзе, адноўлены Дом культуры, бібліятэка, іншыя сацыяльна значныя аб’екты, жылыя дамы Бялынічаў. У прыватнасці, мясцовы музей павялічыўся па плошчах практычна ў два разы, там адкрыюцца экспазіцыйныя залы, прысвечаныя творчасці знакамітага мастака Вітольда Каятанавіча Бялыніцкага-Бірулі (ён, як вядома, родам з Бялыніччыны), гісторыі краю, ягоных людзей, духоўнай спадчыне. Там жа і размесцяцца спіс чудатворнага абраза Бялыніцкай Божай Маці.

Яшчэ да 9 Мая цалкам была зроблена прыгожая Алея герояў у Ліпавым гаі — Цэнтральным парку горада. Рэканструявалі там і мемарыял воінам Вялікай Айчыннай вайны, прывялі ў парадак вадаёмы, зрабілі веладарожку. Зрэшты, як будучы выгляд Бялынічы ў святочную пару — пабачым у тэле- і фотарэпартажах са свята. У каго ж ёсць магчымасць павышаць у святочных Бялынічах, той атрымае шмат станоўчых эмоцый ды ўспамінаў — на многія гады.

Іван Іванавіч

Дарэчы. Пасёлка гарадскога тыпу Бялынічы атрымалі статус горада раённага падпарадкавання напрыканцы 2016 года — разам з паселішчам Круглае, што таксама ў Магілёўскай вобласці. Такое рашэнне было прынята 19 снежня на сесіі Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў.

СА СТУЖКІ НАВІН

За жнівом — ізноў сяўба

Менш за 8% плошчаў збожжавых і зернебабовых культур (без уліку кукурузы) на час падпісання газеты ў друк засталася ўбраць у Беларусь. Пра тое сведчыць аператыўная інфармацыя Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання.

Паводле дадзеных на 25 жніўня, збожжавыя і зернебабовыя культуры (без уліку кукурузы) убраны з 2,026 млн га — гэта 92,4% заплаваных плошчаў. Па краіне намалочана 7,554 млн тон збожжа пры сярэдняй ураджайнасці 37,3 цэнтнераў з гектара. Для параўнання: у 2019-м ураджайнасць на аналагічную дату складала 31,3 ц/га. Прадаўжаецца і церабленне льну, тэхналагічныя працы па пераварочванні стужак ільну, а таксама падыманне ільнотрасты.

Уборка азімага рапсу

На чарговай планёрцы ў Мінсельгасхарчы галоўныя тэмы былі такія: завяршэнне жніва, уборка грэчкі, выкананне дзяржазаказу па збожжы. Пры тым кіраўнік аграрнага ведамства Іван Крулко падкрэсліў: нівоззін з кірункаў не павінен быць выпушчаны з-пад увагі. Што да грэчкі, то яе плануецца сабраць каля 35 тысяч тон. І ўжо выдзела яе ўборка ў п’яніх рэгіёнах: з гектара намалочваюць крыху больш за 13 цэнтнераў. Таму ёсць надзея: заплаваныя аб’ём крупы (20 тысяч тон) удасца нарыхтаваць. Мяркуюцца, што ўвесь каштоўны прадукт трапіць на беларускія прылаўкі.

Тым часам поўным ходам ідзе і сяўба азімага рапсу, хоць паводле аграрна-тэхнічных нормаў яе трэба ўжо завяршаць. Аднак спякота на пачатку месяца скарэктавала напружаныя планы аграрыяў.

БЕЛАЗ перамог Caterpillar

Пра тое, што Беларускі аўтазавод у Жодзіне выйграў тэндэр на пастаўку 96 магутных самазвалаў у Індыю, журналістам 27 жніўня паведаміў Міністр прамысловасці Пётр Пархомчык. “Учора мы атрымалі вельмі прыемныя весткі: мы выйгралі чарговы тэндэр, у якім удзельнічалі, дзе былі нашы канкурэнты — і японцы, і амерыканцы. Мы паставім 96 цяжкіх кар’ерных самазвалаў класа

Тут нараджаюцца БЕЛАЗы

220 тон”, — з гонарам гаварыў былы гендырэктар аўтамабільнага гіганта. Пастаўка велікагрузаў, паводле яго слоў, расцягнецца на два гады. Да канца 2020-га БЕЛАЗ адгрузіць у Індыю 12 машын, а ў 2021-м — астатнія. Агульная сума кантракта перавышае \$ 300 млн.

Адзначым, што цяпер Беларускі аўтамабільны завод завяршае выкананне папярэдняга буйнога кантракта з Індыяй. У краіну будзе пастаўлена 77 цяжкіх самазвалаў (кожны падымае 136 тон), ужо адгружана 56 машын. Той заказ БЕЛАЗ выйграў у амерыканцаў: вядомай кампаніі Caterpillar.

Падрыхтаваў Іван Ждановіч

“Стабільная работа прамысловасці — краевугольны камень эканомікі краіны”

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Кіраўнік дзяржавы дадаў, што краіна цяпер вымушана траціць вялікія грошы, каб стабілізаваць абстаноўку на заходніх граніцах, куды перакінуты некаторыя ваенныя часці. “Вы бачыце гэтыя заявы аб тым, што калі Беларусь распадзецца, то Гродзенская вобласць адыдзе да Польшчы. Яны аб гэтым ужо адкрыта кажуць, спяць і сніаць. Нічога ў іх у гэтым плане не атрымаецца, гэта я ведаю дакладна”, — заявіў беларускі лідар.

“Не дапусцім абвалу нацыянальнай валюты”

“Цяпер ужо ў адкрытую нашы ўнутраныя нігоднікі заклікаюць дэстабілізаваць фінансавы рынак. Некаторыя людзі ж гэтаму паддаюцца — валюту з банкаў забраць і гэтак далей”, — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

“Мы не дапусцім абвалу нацыянальнай валюты. Калі народ хоча купіць долар — калі ласка, ён сёння каштуе колькі каштуе. У нас плаваючы курс: попыт вялікі — значыць, даражэй будзе гэты долар ці еўра, попыт меншы — значыць, будзе танней каштаваць. Мы, учасціўшыся рукамі, не стрымліваем курс рубля”, — падкрэсліў беларускі лідар.

Ён таксама заявіў, што ў Беларусі яшчэ не пачалі па-сапраўднаму выкарыстоўваць золатавалютныя рэзервы. “Малайцы ў Нацыянальным банку, урадзе. Як адчуваў: тры месяцы таму паставіў задану ўсе золатавалютныя рэзервы вярнуць у краіну, асабліва залаты запас. У нас да грама золата вернуць у краіну”, — падкрэсліў ён.

“Таму няма такой катастрофы. Так, у нейкіх абменніках калі-ніккі можа не хапаць наяўных грошай. Але гэта заўсёды бывае, калі павышаны попыт. Я даручыў Нацыянальнаму банку, каб мы маглі пазбегнуць падобнай сітуацыі. Людзі хочучь забраць свае грошы ці валюту — калі ласка, бярыце. У нас абсалютна дастаткова рэзерваў, каб на прымальным узроўні стрымаць пры-

мальны для нас курс”, — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Ён таксама расказаў, што Беларусь правядзе з Расіяй перамовы аб рэфінансаванні \$1 млрд доўгу. “Мы дамовіліся з Прэзідэнтам Расіі, і сёння наш Прэм’ер-міністр правядзе перамовы з Міхаілам Мішусціным (Прэм’ер-міністрам Расіі. — Рэд.) з нагоды рэфінансавання”, — заявіў Кіраўнік дзяржавы.

“Думаю, што пераважна большасць нашых дэпутатаў не са слабага дзясятка, і дэпутаты павінны ведаць, што ў іх ёсць Прэзідэнт, які заўсёды зможа іх абараніць. Без усякіх праблем”, — падкрэсліў беларускі лідар.

Ён канстатаваў, што на дэпутатаў пачаліся накіты — паграбуюць ад іх грошай, падтрымкі, выходзіць на вуліцу. “Не вый-

“Таму трэба жыць спакойна, займацца кожнаму сваёй справай. А што тычыцца мяне, сілавых структур і іншых, мы будзем займацца таксама сваёй справай. Выключна згодна з законам. Таму трэба адкрываць Біблію, я маю на ўвазе закон, і чытаць: гэта — санкцыі такія, вось гэта — санкцыі такія. Мы не кры-важэрныя, мы не збіраемся нікога душыць, ганяць па вуліцах, калі нас да гэтага не вымушаюць”, — адзначыў Прэзідэнт.

Ён падкрэсліў, што ўлады абавязаны абараніць людзей. “Людзі стаміліся, людзі зразу-мелі, што такое жыць у спакой-ным горадзе-герой Мінску, а што такое, калі бамбязь вуліцы, калі на людзей закідаюць кактэйлы Молатава і іншыя, пакуль пета-рдды. Не дай бог пачнуць кідаць гранаты. Ужо вакол нашай краіны сфарміраваліся групы, якія гатовыя сюды прыйсці і распаліць гэты пажар. Мы гэтага дапусціць не можам. Я гэта кажу прама і не збіраюся ніко-га заспакойваць”, — рэзюмаваў Аляксандр Лукашэнка.

“Калі нехта хоча дзялогу, калі ласка”

Прэзідэнт заявіў, што гатовыя весці дзялогу, у тым ліку на-конт абнаўлення Канстытуцыі. І весці гэты дзялогу ён у першую чаргу мае намер з працоўнымі і студэнцкімі калектывамі. “Калі нехта хоча дзялогу, калі ласка. Якраз студэнцкія калектывы — гэта тыя калектывы, з якімі я га-товы весці дзялогу. Працоўныя калектывы (я пра тое ўжо казаў). Калі ласка, фарміруйце сваіх прадстаўнікоў і будзем весці дзялогу”, — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. — Усе хочучы нова-га палітычнага ўпарадкавання. Ды калі ласка, давайце возьме-ся за Канстытуцыю, уносьце прапановы, сфарміруем новую Канстытуцыю — гэта галоўны закон у любой краіне. І адштур-хоўваць трэба ад Канстытуцыі”.

“Таму давайце садзіцца — прадстаўнікі ўсіх працоўных калектываў, студэнцкіх калек-тываў (гэта будучая эліта нашай краіны, з імі і трэба весці гэты

Ён удакладніў, што гавор-ка ідзе аб рэфінансаванні ў бя-гучым годзе \$1 млрд з доўгу перад Расійскай Федэрацыяй.

“Гэта значыць, мы ў сябе гэты мільярд долараў, дамовіўшыся з Расіяй, пакінем. І гэта будзе доб-рае падмацаванне нашай нацы-янальнай валюты”, — канстата-ваў Аляксандр Лукашэнка.

Больш за тое, значныя ва-лютныя паступленні чакаюць ад экспарту. “Цяпер экспарт наш пайшоў нядрэнна, асабліва ў РФ, КНР. А экспарт — гэта паступленне валюты”, — сказаў Прэзідэнт.

“Большасць дэпутатаў не са слабага дзясятка”

Прэзідэнт выказаўся наконт заклікаў апазіцыі да грамадзян адклікаць дэпутатаў у сваіх акругах: “Узяліся за дэпутатаў. Слухайце, а яны ж у чым вінава-тыя? Выбары прайшлі, выбралі дэпутатаў, усе пагадзіліся. Не, пачалі бадзягу: адклікаем дэ-путатаў... Няхай паспрабуюць. Мы ж цудоўна разумеем: паваліць Прэзідэнта не ўдалося — трэба расхістаць Парламент”.

шлі, значыць, мы вас адклічам... Ну паспрабуйце”, — адзначыў Прэзідэнт.

“З вуліцай справімся”

Аляксандр Лукашэнка ўпэўнены, што ў Беларусі пера-адолець сітуацыю, звязаную з несанкцыяванымі вулічнымі акцыямі. “Галоўнае для нас — эканоміка. Калі ў нас будуць нармальна працаваць прад-прыемствы, нам не страшныя ніякія катаклізмы. З вуліцай мы справімся, як бы ім ні хацелася дэстабілізаваць гэту абстаноў-ку”, — заявіў беларускі лідар.

Ён адзначыў, што ўжо ўсе людзі адчулі, што дзеючаму Прэзідэнту ёсць на каго абпер-ціцца. “Ужо ў мітынгх у пад-трымку міру, спакою, дзеюча-га Прэзідэнта выступіла каля 3 млн чалавек. Гэта ж сіла — 3 мільёны чалавек, — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — Наш электарат больш спакойны: ве-тэраны, пенсіянеры, спецыялі-сты. Яны ведаюць сваю справу, працуюць. Таму мы і будзем мець тую колькасць людзей — 80%, якія за нас прагаласавалі”.

ПАЦІЦЫЯ

Усе мы за людскасць

Міністр замежных спраў Беларусі Уладзімір Макей звярнуўся да супрацоўнікаў сістэмы дыпламатычнай службы. Ён падкрэсліў, што ў лёсавызначальны для краіны момант важна як ніколі адстойваць незнешпалітычныя інтарэсы Беларусі, якія “нязменныя, яны былі, ёсць і нікуды не сядуць”.

На сайце МЗС ёсць згаданы Зварот Міністэрства каардынуе працу з дыя-спарай, а Міністр узначальвае Кансуль-татывы савет па справах беларусаў за-межжа. Так што дакумент можна лічыць і зваротам да ўсіх беларусаў замежжа.

Спадар Міністр адзначае, што ён заў-сёды ганарыўся й будзе ганарыцца ка-лектывам Міністэрства, усеі сістэмай дысплужбы Беларусі: “Можа быць, за чвэрць стагоддзя нам не ўдалося дася-гнуць галавакружных поспехаў, але беларуская дыпламатыя сапраўды ніколі не рабіла таго, за што можа быць сорамна”.

Згадвае, як шмат практычных вынікаў для краіны, людзей і канкрэтнага белару-са прынесла праца дыпламатаў. Сёння ж “краіна перажывае, напэўна, самы скла-даны этап у сваёй найноўшай гісторыі. Гаворка на самой справе ідзе пра збера-жэнне дзяржаўнасці”.

Уладзімір Макей гаворыць пра ка-лег як патрыяты, выдатна адукаваных, таленавітых і неабыхавых людзях, “та-му зразумела, што ўсе мы прымаем тое, што адбываецца, блізка да сэрца і вост-ра перажываем за свой народ і Айчыну. Гэтыя падзеі не могуць пакінуць ніко-га з нас абыхавымі таму, што мы падзя-ляем агульначалавечыя, нашы беларускія, каштоўнасці, выступаем за адзінства на-цыі, не прымаем радыкалізм і неапраўда-ны гвалт. Усе мы за тое, што называецца ёмістым беларускім словам людскасць”. І сёння, як і заўсёды, асабісты і сумлен-ны выбар даводзіцца рабіць кожнаму.

Пытанне ў тым, у якіх умовах: “Я магу яшчэ зразумець, калі раздаюцца пагро-зы на адрас дзяржаўнага службоўца, які займае канкрэтны пост. Але агіднейшы, ананімны ціск на сям’ю, у тым ліку на малалетніх дзяцей, ніяк не ўкладваецца ў маёй галаве з паняццем “дэмакратыя”. За гэтыя слёзы майго адзінаццацігадо-вага сына я гатовы перагрызці горла. Дэ-макратыя тут не пахне. Тут смярдзіць пагромамі і расправамі. Адзінкі, напэў-на, спужаюцца. Ды ў цэлым “дзякуй” пужальшчыкам, таму што такія дзеянні спэчэнтуюць нас — тых, хто сапраўды хацелі быць Радзіме добра”.

Міністр гаворыць калегам, што кожны мае права на эмоцыі, грамадзянскую, чалавечую пазіцыю — бо “без гараха сэрца ў нашай прафесіі ніяк. Але й без чыразага погляду на сітуацыю таксама. Частка нашай працы — ствараць згоду й дасягаць яе. Несці мір, ствараць дружбу,

дзялогу). І з працоўнымі калек-тывамі, якія сёння працуюць, нягледзячы ні на што. І якасці маюць права на сваё слова, і рабочыя хочучь сваё слова ска-заць, і спецыялісты гэтых прад-прыемстваў, і настаўнікі, і ўра-чы. А не малойчыкі, якія ходзяць па вуліцах і крычаць, што яны хочучь дзялогу. Ніякага дзя-логу яны не хочучь. І з вуліцай ніхто з уладаў за стол перамоваў не сядзе”, — сказаў Прэзідэнт.

“Вось маё выразнае выяў-ленне і заява наконт дзялогу, з кім гэты дзялогу мы можам весці. Калі ёсць разважлівыя людзі ад апазіцыі, якія бачаць сваю краіну свабоднай і незалежнай, калі ласка, выказвайце сваю па-зіцыю, але не на вуліцы. Пад-ціскам вуліц ніякага дзялогу ў Беларусі не будзе”, — падкрэ-сліў Кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка на на-радзе таксама выказаўся наконт палітычных заклікаў да сту-дэнтаў з боку тых, хто спрабуе расхістаць абстаноўку ў краіне. “Яны і ў палітычным плане па-чынаюць сёння падбудоўваць студэнтаў: першага верасня прыедзе на заняткі — вы-ходзіць на вуліцы і гэтак далей. Мы цяпер да студэнтаў дая-дзем тую інфармацыю, якую павінны давесці, да кіраўніцтва ВНУ. Яны, у рэшце рэшт, адка-зваюць за сітуацыю ў сваіх ВНУ, і яны адкажуць, як і кіраўнікі пра-мысловых прадпрыемстваў”, — адзначыў Кіраўнік дзяржавы.

“А потым, вы ж павінны ра-зумець, што хлопцы мы далі адтэрміноўку ад войска на час вучобы ў ВНУ. Ну, не прагнуць вучыцца, тады Радзіму трэ-ба абараняць. У нас Айчына ў небяспецы”, — падкрэсліў бе-ларускі лідар.

“Я ўяўляю, што пасля гэтага панчэцка. Мяне панчунць папра-каць, што я запалохваю студэ-нтаў: у войска адправіць. Ды не! Паўтараю: хто хоча вучыцца, той будзе вучыцца, будзе мець гэтую адтэрміноўку. Хто пойдзе на вуліцу ці вучыцца не захо-ча, меры прычым згодна з зако-нам”, — сказаў ён.

Паводле газеты “Звязда”

Уладзімір Макей

добрыя ўмовы для ўзаемага гандлю, ін-вестыцый, для гуманітарных і чалавечых кантактаў. Ладзіць дзялогу нават у самых складаных, здавалася б, бязьыхадных умовах”. Прычым на гэтым шляху ды-пламатам як нікому іншаму даводзіцца сутыкацца з палярнымі пунктамі гле-дзання і, павяжаючы іх, знаходзіць кан-сэнсус. Дыпламаты ўмеюць тое рабіць, і Уладзімір Макей заклікае іх не забываць сваё прафесійнае пакліканне.

ПЛАНЕТА ЛЮДЗЕЙ

Беларускія выставы Сушана Бхата

Індыец, які навучаецца ў Віцебскім медуніверсітэце, захапляецца жывапісам і малюнкам з сямі гадоў, а таксама й тэатральным мастацтвам. Юнак мае магчымасць ладзіць выставы і ў нашай краіне.

Хто цікавіцца гісторыяй Індыі, той ведае й павучальны палітычны досвед новага часу вялізнай краіны з багатай, шматвекавай гісторыяй і культурай. Індыйскі народ на чале з Махатмам Гандзі, нагадаем, мужа й настойліва, дзесяцігодзямі змагаўся за незалежнасць ад Вялікабрытаніі. Урэшце ў лістападзе 1949-га ў Індыі была прынята Канстытуцыя, і ўступіла яна ў сілу 70 гадоў таму: 26 студзеня 1950-га. Штогод гэта — святочны дзень для жыхароў Індыі. Там праходзяць розныя працэсіі, культурныя імпрэзы, сёлета быў і ваенны парад у сталіцы дзяржавы Нью-Дэлі.

І ў Мінску праходзілі ўрачыстасці з тае нагоды. У гатэлі Double Tree by Hilton Амбулсда Індыі зладзіла ўрачысты прыём у гонар свята. Там і пазнаёміліся мы з Бхатам Сушанам, студэнтам 2 курса факультэта падрыхтоўкі замежных грамадзян Віцебскага медыцынскага ўніверсітэта. Ён з сябрамі з Віцебска, як і мы, быў сярод тых, каго Яе Вялікасць Надзвычайны й Паўнамоцны Амбулсда Індыі ў Беларусі Сангіта Бахадур запрасіла на ўрачыстасць. У святочную залу госці заходзілі, удыхаючы лёдзю улоўныя водары экзатычнай, дружалюбнай для Беларусі краіны. Мяккая дыянавая даражка вяла з вестыболя, акрэслена свечкамі, што зыхацелі ў празрыстых падсвечніках. І можна было яшчэ больш паглыбляцца ў атмасферу Індыі, разглядаючы выставу яркіх карцін Сушана. Ды і сам ён, у традыцыйным індыйскім адзенні, быў побач, добрай усмешкай ды вітаннем “Намас-тэ!” сустракаў гасцей.

Усю імпрэзу іспіваць не будзем, толькі адзначым важныя дэталі пра нацыянальны індыйскі менталітэт. Першае. Там вельмі карпатліва працуюць над законамі. Другое: надаюць вялікую ўвагу датам, у якія прымаюцца важныя палітычныя рашэнні. Чаму зрабілі такую выснову? З прамовы спадарыні Сангіты Бахадур вынікала: пасля атрымання Індыйскай незалежнасці 15 жніўня 1947 года Канстытуцыйнаму камітэту спатрэбілася 2 гады, каб стварыць найдоўгую й падрабязную канстытуцыю ў свеце, якая пераўтварыла Індыю ў Рэспубліку. Да таго ж і дата 26 студзеня абраная была Днём Рэспублікі не выпадкова! Менавіта ў гэты дзень у 1929 годзе Індыйскі нацыянальны кангрэс абвяс-

ціў незалежнасць Індыі (Пурна Сварадж). Так быў адпрэчаны статус Індыі як калоніі, прапанаваны брытанскім праўленнем. І такое “наследаванне да тым” ўяўлялася тым, хто ствараў Рэспубліку, найлепшым спосабам для пакаленняў прыгадаць, “занатаваць” для гісторыі момант нацыянальнага абуджэння й гонару.

Забігаючы наперад, працэсам і ўрывац з выступлення на ўрачыстасці Андрэя Дакюнаса, тады намесніка Міністра замежных спраў (з 20 ліпеня 2020 года — Амбулсда Беларусі ў Аўстрыі й па сумяшчальніцтве ў Славеніі, пастаянны прадстаўнік Беларусі пры міжнародных арганізацыях у Вене й па сумяшчальніцтве пры Арганізацыі па бяспецы й супрацоўніцтву ў Еўропе — АБСЕ). Дыпламат адзначыў: “Да незалежнасці народы нашых краін ішлі кожны сваім складаным, цяжкім шляхам. Але ў выніку мы прыйшлі да агульнага разумення вышэйшай каштоўнасці, якую ўяўляе з сябе рэальная дзяржаўная самастойнасць, як неабходная перадумова й моцны падмурк свабоднага й ўсебаковага развіцця грамадства. Беларусь ды Індыя маюць шмат агульнага ў сваіх поглядах на свет. Нашы дзяржавы паслядоўна падтрымліваюць ідэі неабходнасці ўмацавання міжнароднай і рэгіянальнай бяспекі, пабудовы да-

гой сусветнай вайны, блізкая філасофія ненасілля Махатмы Гандзі”. Апошні гэзіс, дарэчы, вельмі актуальны і для таго, каб зразумець тое, што адбываецца ў Беларусі апошнім часам.

На святочнай імпрэзе мы ўзялі ў Сушана нумар тэлефона й аддалісі ў сувязь па Вайберы. Даведзіліся: нарадзіўся ён у 1998 годзе ў населішчы Харыдвар. З сямі гадоў захапіўся жывапісам і малюнкам, і бацькі падтрымлівалі захапленне. Пазней сям’я пераехала ў Індор, і там Сушан вучыўся ў сярэдняй школе, дзе асвоіў жывапіс акрылавымі ды акварэльнымі фарбамі, вучыўся розныя індый-

панджабі. Прадаўжаю займацца жывапісам: малюю ў нацыянальных традыцыйных стылях, вучуся еўрапейскае рэалістычнае й абстрактнае мастацтва. Пішу краявіды, напюрморты, партрэты. А тэмы работ пераважна філасофскія, у творах адлюстраваны традыцыі й веравызнанні роднай краіны”.

Жывапіс, прызнаецца Сушан, дапамагае яму збегчы ад найбольш яркіх імгненняў жыцця. У яго шмат пейзажаў з адлюстраваннем прыроды Індыі, якую ён вельмі любіць. Некаторыя былі прадстаўлены на ягоннай выставе ў Віцебску “Прекрасны мій Індыі”, якая прайшла

Сушан Бхат

Бахадур удакладніла: у Беларусі атрымліваюць адукацыю каля 800 хлопцаў і дзяўчат з Індыі. А згаданы відэаролік — асабістае меркаванне чатырох студэнтаў ды іх бацькоў.

“Амбулсда падтрымлівае пастаянны кантакт з кіраўніцтвам універсітэтаў, дзе навучаюцца індыйскія студэнты, — адзначыла дыпламатка. — Мы задаволены ўсім мерамі, якія былі прыняты для забеспячэння бяспекі, камфорту й дабрабыту ўсіх студэнтаў, індыйскіх у тым ліку”.

Цікава, што якраз у той час, калі некаторыя суляміненцы Сушана нерваліся (і дарма!), ён рыхтаваў чарговую выставу ў Віцебску. І потым скінуў нам спасылку на відэазапіс: як праходзіла анлайн-адкрыццё выставы 24 красавіка ў выставачнай зале “Духаўскі круглік”.

Імпрэзу падтрымаў Цэнтр нацыянальных культур (філіял дзяржаўнага Цэнтра культуры “Віцебск”), і яго кіраўніца Аліса Стуканава прадставіла мастака. Ён жа распавёў трохі пра сябе й свае працы: іх дэманстравалася 18. Заўважыў, што выставачная зала — якраз у той самай вежы, што стаіць побач з Віцебскім амфітэатрам, галоўнай сцэнай “Славянскага базара”. І ў рэальным часе да відэатрансляцыі падключыліся бацькі Сушана, якія ўвайшлі ў эфір з Індыі. Вітаў маладзшага калегу, таксама анлайн, Вадзім Красоўскі — мастак з Магілёва.

Мы звярнулі ўвагу, што на творах “беларускага” перыяду творчасці ў правым ніжнім куце мастак з Індыі піша ўжо сваё імя не лацінскім літарамі, не на хіндзі, а вост так “Сушан”. Хутка для трэцякурсніка Сушана Бхата пачнецца новы навуцальны год. Спадзяемся, у ягоных творах з’явіцца і беларускія твары, вобразы, матывы.

Іван і Валіяніна Ждановічы.
Фота vsmu.by.

“Дзев’яць колераў Багіні”

“Мой родны дом”

скай мастацкай тэхнікі і стылі. Захапляўся й тэатральным мастацтвам, нават атрымаў узнагароду за лепшую мужчынскую ролю — траў Шыйлака ў спектаклі паводле п’есы Уільяма Шэкспіра “Венецыянскі купец”.

Школу Сушан Бхат закончыў у 2017-м, а ў наступным годзе паступіў у Віцебскі дзяржмед-універсітэт, на факультэт пад-

летас у кастрычніку ў фае лабараторна-тэарэтычнага корпуса медуніверсітэта. У прыватнасці, ён намалюваў і хаду ў ягоннай роднай вёсцы, і вадаспад, куды любіў, жывучы там, прыходзіць раніцай — дарэгія і блізка сэрцу мясціны. А на свяце Рэспублікі Індыі ў Мінску была прадстаўлена ўжо другая выстава Сушана Бхата. Ён казаў тым, каго зацікавілі яго карціны, што творчасць — своеасаблівы адпачынак, бо дае сілы для вучобы. І ў юнака заўсёды знаходзіцца час, каб заняцца музыкай і жывапісам. Яму, безумоўна, вельмі прыемна было аказацца ў ліку гасцей на свяце Індыі. Натхненне яго і тое, што ў Беларусі па-сяброўску, цёпла ставіцца да студэнтаў з Індыі, Вітаў маладзшага калегу, таксама анлайн, Вадзім Красоўскі — мастак з Магілёва.

Напрыканцы красавіка эпідэмія каранавіруса спужала некаторых індыйскіх студэнтаў з штата Гуджарат, што навучаюцца ў медуніверсітэце ў Гродне: захацелі яны дадому. Палохла іх, што ў Беларусі не прымаліся такія ж каранцінныя меры, як у іншых краінах. І ў сацсетках з’явіўся адпаведны відэазварот. Каментуючы яго для СМІ, Амбулсда Сангіта

летас у кастрычніку ў фае лабараторна-тэарэтычнага корпуса медуніверсітэта. У прыватнасці, ён намалюваў і хаду ў ягоннай роднай вёсцы, і вадаспад, куды любіў, жывучы там, прыходзіць раніцай — дарэгія і блізка сэрцу мясціны. А на свяце Рэспублікі Індыі ў Мінску была прадстаўлена ўжо другая выстава Сушана Бхата. Ён казаў тым, каго зацікавілі яго карціны, што творчасць — своеасаблівы адпачынак, бо дае сілы для вучобы. І ў юнака заўсёды знаходзіцца час, каб заняцца музыкай і жывапісам. Яму, безумоўна, вельмі прыемна было аказацца ў ліку гасцей на свяце Індыі. Натхненне яго і тое, што ў Беларусі па-сяброўску, цёпла ставіцца да студэнтаў з Індыі, Вітаў маладзшага калегу, таксама анлайн, Вадзім Красоўскі — мастак з Магілёва.

Мы звярнулі ўвагу, што на творах “беларускага” перыяду творчасці ў правым ніжнім куце мастак з Індыі піша ўжо сваё імя не лацінскім літарамі, не на хіндзі, а вост так “Сушан”. Хутка для трэцякурсніка Сушана Бхата пачнецца новы навуцальны год. Спадзяемся, у ягоных творах з’явіцца і беларускія твары, вобразы, матывы.

веру між дзяржавамі, развіцця добразычлівага дыялогу. Беларусь ды Індыя паслядоўна адстойваюць прынцыпы суверэннай роўнасці дзяржаў і мірнага ўрэгулявання спрэчак. Беларускаму народу, аднаму з найбольш пацірпелых у часе Дру-

рыхтоўкі замежных грамадзян: па спецыяльнасці “лячэбная справа”. “Вучуся добра, з задавальненнем вучуся рускую мову, — паведамляе пра сябе юнак. — Ведаю й 5 індыйскіх моваў: хіндзі, санскрыт, урду, бенгалі (бенгальская мова),

Сушан Бхат і яго сябры-супляменнікі на адным з вернісажаў

КОНКУРС

Да 30 верасня прымаюцца творы на пяты Конкурс маладых літаратараў “Саюзная дзяржава “Мост Дружбы”

Пастаянны Камітэт Саюзнай дзяржавы аб’явіў пяты па ліку конкурс, які аб’яднае таленавітых аўтараў з Беларусі ды Расіі ва ўзросце ад 18 да 30 гадоў. Пра тое гаворыцца ў даданым у рэдакцыю прэс-рэлізе. Паведамляецца: па выніках папярэдніх творчых спаборніцтваў больш за 30 маладых пісьменнікаў сталі яго лаўрэатамі. Новы конкурс — гэта новы шанец завячы пра сябе, атрымаць парадны професіяналізат з ліку Экспертнага са-

Каб мацавалася дружба

та конкурсу. І ёсць надзея апублікаваць свой твор у спецыяльным альманаху.

Па словах Дзяржсакратара Саюзнай дзяржавы Рыгора Рапоўты, конкурс “Мост Дружбы” праводзіцца пяты ўжо раз, і больш за 500 маладых аўтараў паўдзельнічалі ў ім раней, што якрава сведчыць пра яго запатрабаванасць. Праект арыентаваны ў будучыню, спрыяе гаданню новых пакаленняў літаратараў.

Галоўныя мэты конкурсу: прадстаў-

ленне маладым аўтарам Беларусі ды Расіі магчымасці першай публікацыі й прасоўвання да чыгача іх твораў, адкрыццё новых імён у літаратуры. Кожны ўдзельнік мае права накіраваць толькі адзін працінавы твор, напісаны ім на рускай ці беларускай мове. Прымаюцца творы малой літаратурнай формы (аповяданне, нарыс, эсэ), не апублікаваныя раней, якія не якія ўдзельнічалі ў іншых конкурсах. Заснавальнік конкурсу — Пасткамітэт

Саюзнай дзяржавы, аргпадарымкай яго займаюцца Асацыяцыя “Познаём Евразію”, Інстытут сусветнай літаратуры імя А. М. Горкага (Расія), Нацыянальны прэс-цэнтр Беларусі.

Працы й заяўкі (прозвішча, імя, узрост, месца жыхарства, месца вучобы/працы, тэлефон, электронны адрас, кароткая біяграфічная даведка, фатаграфія) прымаюцца да 30 верасня 2020 года ўключна толькі па электронным адрасе info@bpc.by з паметкай “Мост Дружбы”. Больш інфармацыі — па спасылцы http://bpc.by/news/4521/.

Іван Іваню

ЭСТАФЕТА ПАКАЛЕННЯЎ

Расці ў шчасці, Юлія!

Школьніца Юлія Паўлюк – наймалодшая актывістка ў беларускай суполцы “Голас Радзімы”, што ва ўкраінскім горадзе Мікалаеве. Родавыя карані ў таленавітай дзяўчынкі з Палесся: з вёскі Сырская Буда Кармянскага раёна Гомельшчыны.

Напярэдадні Дня Перамогі, да 75-х яе ўгодкаў, беларускі з Гардані запустілі ў інтэрнэце патрыятычны праект “І сэрці паміць час ніколі не павінен. Чытаем па-беларуску”. Прапанавалі супляменніцы з арабскай краіны беларусам па ўсім свеце ў знак паміць пра важную частку гісторыі Бацькаўшчыны запісаць на відэа чытанне беларускіх вершаў, прысвечаных вайнавай тэме. Пра тое й мы крыху расказвалі (“Беларускі ў Гардані” — ГР, 19.06.2020). Як і пра тое, што ў праекце прыгожа паўдзельнічала Юлія Паўлюк з Украіны, з Мікалаевскага абласнога таварыства беларусаў “Голас Радзімы”. Яна прачытала верш Леаніда Дайнэкі “Прынясіце кветкі салдатам” (“Дзецім дзяцей расказаць...” — ГР, 15.05.2020). Усяго ж, як казалі потым у відэазвароце актывісткі Аркамітэга Аб’яднання беларусаў у Гардані, да праекта далучыліся чытальнікі з 9-і краін: гэта Беларусь, Украіна, Латвія, Эстонія, Італія, Ірландыя, Турцыя, ЗША, ААЭ. І, паабяцалі яны, праект будзе прадоўжаны ў наступным годзе.

Аднак вернемся да Юліі Паўлюк. Па словах кіраўніцы

суполкі “Голас Радзімы” Таццяны Дзяменнікавай, дзяўчынку прывяла ў беларускую грамаду бабуля: Ала Андрэўна Снігур. І ўжо быў у нашай газеце здымак з Дня роднай мовы ў Мікалаеве — Юлія талды спявала беларускую песню (“З мовай роднаю — чудо! — ГР, 12.03.2020). Свае людзі да сваіх прыцягнуліся. У спадарыні Алы родам з Беларусі была матуля: Юлія Лосева, 1927 года нараджэння. Таццяна даслала ў рэдакцыю цікавы дакумент — даведку. Выдадзена яна 12 студзеня 1994 года Барсукоўскім сельсаветам народных дэпутатаў (гэта ў Кармянскім раёне Гомельшчыны) Чухлебавай (Лосевай) Юліі Іванаўне ў тым, што яна сапраўды жыва ў вёсцы Сырская Буда “на акупіраванай тэрыторыі с августа 1941 года по ноябрь 1943 года”. з прыліскаю: “Справка дана для предоставления в органы соц-обеспечения” й заверена пячаткай з тагачасным Дзяржаўным гербам Беларусі Пагоняй. Можна меркаваць, што талды Юлія Іванаўна, жывучы ў Ленінградзе, афармляла пенсію. У Ленінградзе ж нарадзілася й Ала, якая сябе лічыць беларускай.

Ала Снігур са сваімі дзяўчатамі на Свяце роднай мовы ў Мікалаеве

А што памятае яна пра Беларусь? Па нашай просьбе Ала Снігур праз Таццяну напісала: вельмі шчыліліва ў яе ўспаміны. Толькі паглыбіцца ў іх — плача. Яна вельмі любіла дзяўчынкаю бываць на Палессі: юная лясніцкая праводзіла ў роднай бабулі на Гомельшчыне ўсе летнія канікулы: “Я з бабуляй і на сенакос хадзіла, і лён убірала. Мне там вельмі падабалася, калі жанчыны спявалі ў полі. Ніколі не забыць таксама, як усе разам садзіліся есці на прыродзе, каля стагоў

сена”. Маці дзяўчынкі працавала ў Ленінградзе аператарам на фаянсавым заводзе, а бацька, Чухлебаў Андрэй Паўлавіч, — плотнікам на 2-м домабудуначым камбінаце. У Алы яшчэ была старэйшая сястра, Таццяна. Ала Андрэўна закончыла ў Піцеры медвучылішча, працавала ў Ваенна-медыцынскай акадэміі медсястрой. Там і пазнаёмілася з будучым мужам: Пётр Рыгоравіч Снігур вучыўся на ваеннага доктара. Потым сузжонкі служылі разам у Севастопалі, а з 1980-га — у Мікалаеве.

А 8 гадоў таму Пятра Рыгоравіча не стала.

Цяпер, напісала нам Таццяна Дзяменнікава, Ала Снігур шмат душы ўкладае ва ўнучак Юлію ды старэйшую Таццяну (пойдзе ў 11-ы клас), далучае іх да беларускай культуры, у якой сама выхоўвалася. Дзяўчынак выхоўвае дачка Алы, Наталія Пятроўна Паўлюк, якая некалькі гадоў таму страціла мужа: раптоўна памёр, а быў вайнным і вельмі, кажуць, харошым мужам і бацькам. Юлія хутка пойдзе ў 4 клас Мікалаевскай санаторнай школы-інтэрната І-ІІІ ступені № 4. “Яна добра вучыцца, і вельмі старанна вучыла верш “Прынясіце кветкі салдатом”, хоць часу было вельмі мала, — з цешлівай піша Таццяна Дзяменнікава. — Такая разумнічка! Вымаўленне ў яе амаль чыста беларускае. Светлая, адкрытая, добрая дзяўчынка вельмі ўпрыгожвае нашу суполку”.

Сама ж Ала Снігур далучылася да Беларускай суполкі “Голас Радзімы” летась у кастрычніку. І, паводле яе словаў, вельмі ўдзячная за тое актывістцы Вользе Парсяк: гэта яна прывяла беларусаў у кола родных людзей.

Іван Ждановіч

СЛЕД НА ЗЯМЛІ

Падзея ў славянскай кітаістыцы

Днямі ўкраінская кітаістка Мар’яна Саўчанка даслала ў Выдавецкі дом “Звязда” сапраўды ўнікальную кнігу. Ці не

ўпершыню ва ўкраінскім мастацкім перакладзе ў ёй прадстаўлены такія неверагодны абсяг кітайскай паэзіі ў пераўвасабленні на ўкраінскую мову.

Размова — пра “Паднябесныя песні: паэтычны пераклады” (Кіеў, выдавецтва “Сафран”). Перакладчыца, якая выканала, можна сказаць, тытанічную працу, — Яраслава Шакера (1982–2019). Жыццёвы шлях таленавітай мастачкі слова ды ўнікальнай майстрыхі выцінанкі (з 1995-га яна была сябрам Нацыянальнага саюза мастакоў) абарваўся надзвычайна рана. Мне ж пашчасціла быць знаёмым з гэтай незвычайнай асобай віртуальна. Гутарка з спадарыняй Яраславай “Перакладчыку вярта адчуваць дух твора...” увайшла ў маю кнігу “Дарогі да Паднябеснай” (Мінск, 2019). А часопіс “Маладосць” (2020, № 8) змясціў ладную падборку арыгінальных яе вершаў у перакладзе на беларускую мову Міколы Адама.

У гутарцы ўкраінская перакладчыца, паэтэса, мастачка так патлумачыла сваю

зацікаўленасць Кітаем: “...Што да майго выбару “кітайшчыны”... Гісторыя такая. Задойга яшчэ да заканчэння школы было зразумела, што мне нашмат бліжэй гуманітарная сфера (мова, літаратура), хаця бацькі — матэматыкі. У 11-м, выпускным класе сталі разам з бацькамі думаць-разважаць: заходняя філалогія? Штосьці не вабіць англійская (хаця вывучала англійскую мову з 5-га класа). Можна, усходняя?! Так, паспрабавала б! Таямнічы неспазнаны Усход — што ведалі пра яго напрыканцы 1990-х на Украіне?! Тым годам набіралі студэнтаў на кітайскую, харэйскую, турэцкую. Бацькі зазіралі ў даліяглядзі і ўразумелі, што Кітай “падмаецца”, эканамічна расце, ды і багатую, тысячагадовую культуру мае! Так і вырашылі: “Кітайская грамата!”

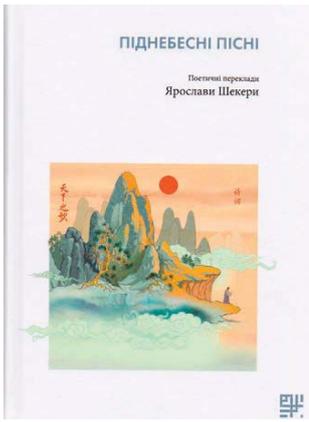
У анатацыі да кнігі перакладаў ад выдавецтва “Сафран” чытаем: “Гэтае ўнікальнае выданне змяшчае перакладчыцкія наробак Яраславы Шакеры — украінскія пераклады кітайскай паэзіі ад глыбокай даўніны да ХХ стагоддзя.

За гэты доўгі час змяняліся паэтыка й філасофія, панавалі розныя рэлігійныя погляды й свецкія звычэй — а творцам ва ўсе часы хацелася выказаць свае сватадчуванні, прапановачы нам прыліны лірыкі ў тыповых для свайго часу формах. Пад адной вокладкай (а ў кнізе 640 старонак!) сабраны ўласныя пераклады (некаторыя ў розных версіях), камментары да іх, якія даюць магчымаць адекватна прачытаць вобразы, і даведкі пра аўтараў, мастацкі рух ды ўмовы, у якіх пісалі творы”.

Выдавецтва “Сафран” удзячнае мужу Яраславы Шакеры спадару Алжандру Хаменку за дазвол на публікацыю твораў. “Сафран” дзякуе й кітайскай мастацкай спадарыні Чы Шаоцін за каліграфію, выкарыстаную на вокладцы.

Кніга “Паднябесныя песні” — выдатны помнік вялікай украінскай перакладчыцы ХХ стагоддзя. Дзякуй выдавецтву “Сафран” і ўсім, хто спрычыніўся да гэтага сапраўды ўнікальнага праекта!

Алесь Карлюкевіч

ЛІТАРАТУРНЫЯ МАСТЫ

Восьмы, жнівеньскі, нумар літаратурна-мастацкага часопіса “Маладосць” у значнай ступені прысвечаны маладой украінскай літаратуры

Адкрываюць “украінскі шшытак” вершы Яраславы Шакеры (1982–2019). Яе падборку “Заблукалая мая невямомнасць” пераклаў Мікола Адам. Таццяна Будовіч і Наталія Кучмель пераклалі вершы Наталлі Мрака (нарадзілася ў горадзе Карэц Роўненскай вобласці ў студзе-

ні 1978-га). Творы Інны Злівы (нарадзілася 23 мая 1980 года на Цярнопальшчыне) пераклаў Янка Лайкоў. Аля Гуліева (нарадзілася ў горадзе Манастырская Цярнопальскай вобласці ў 1993-м) прадстаўлена падборкай “...Пяшчотней за архідзі”. Перакладчыца — Юлія Алейчанка. Віктар Шупер з Наваграда-Валынскага, нарадзіўся ў 1988-м. Яго вершы, аб’яднаныя пад назвай “Хто з нас першым праярыдзе на ты”, пераўвасабіў на беларускую мову Янка Лайкоў.

“Я — цень пасажыра грамадскага транспарту./ Мiane не чапай: ты ж заўважыў, я ў транссе./ І мне шчэ патрэбна мінуць столькі станцый./ А ты мне зноў пра любоў...” — вядзе дыялог з беларускім чытаном Герда Сонына (нарадзілася ў Манастыршчыне Цярнопальскай вобласці 30 студзеня 1995 года), творы якой пераклала Юлія Алейчанка. Вершы Сюзанны Мотрук (нарадзілася ў Івана-Франкоўску 26 жніўня 1997 года) пераклаў Мікола Шабовіч. Яшчэ ва “ўкраінскім шшытку” “Маладосці”

пададзены творы паэтаў Ірыны Мельнік-Мастэпан, Ульяны Дудок, Вячаслава Лявіцкага, Міколы Анташчакі й Веранікі Каліцяк (апошнія двое паэзію й прозу пішуць разам), прадстаўлены празаікі Васіль Слалчук, Святлана Брэслаўска, Таццяна Белімава...

Публікацыю перакладаў дапаўняюць артыкул Паўночнага Папоўніка “Маладая ўкраінская паэзія ІІІ тысячагоддзя”, а таксама інтэр’ю з украінскім прысменнікам Міхайлам Гафія Трыста.

Саргій Шычко

“Маладосць”: украінскі сшытак

СУПЛЯМЕННІКІ

Святло Надзеі

Лета – пара найбагацейшая на разнастайныя колеры й пахі, гукі ды ўражанні, сустрэчы, мары. І вельмі радасна, што ў вянок рыжскага лета беларускай кветкай увілася незабыўная імпрэза ў гонар 75-гадовага юбілею мастачкі Надзеі Ізяснэвай.

Прыгожую, душэўную сустрэчу, каб павіншаваць юбілярку-супляменніцу, равесніцу Вялікай Перамогі, беларусы Рыгі зладзілі 1 жніўня ў ДOME-музеі Мэнцэрдорфа, дзе на падлашку ёсць утульная выставачная зала. Усім нам гонар за такую мастачку! Надзея ж мае родавыя карані ў Беларусі, хоць нарадзілася ад яе далёка. (Вось як пісаў пра сяброўку па Аб'яднанні мастакоў-беларусаў Балты "Маю гонар!" кіраўнік суполкі Вячка Целеш: "Надзея, супляменніца нашая таленавітая, нарадзілася далёка ад Бацькаўшчыны: у вёсцы Баранаўка ля Казані. Прыйшла ў сям'ю Лаўрыновічаў — Уладзіміра Уладзіміравіча і Ніны Рыгораўны (Дарашчонак у дзявоцтве). Яны самі з Шаркаўшчыны (Віцебшчына), а на пачатку Другой сусветнай вайны былі эвакуяваны ў Татарстан. У 1954-м сям'я вярнулася дадому, жыла ў Шаркаўшчыне, і там Надзея закончыла сярэднюю школу. Там на ўроках малявання ў настаўніка Канстанціна Клундука добрыя веды

атрымала й навыкі ў маляванні, там абудзілася ў яе цікавасць, любоў да мастацтва. Таму пасля школы й паступіла на мастацкаграфічны факультэт Віцебскага педінстытута. Да таго ж там ужо вучыўся яе старэйшы брат, Вячаслаў Лаўрыновіч". Вячка Целеш пісаў, што як сяброўка творчай суполкі "Маю гонар!" Надзея Ізяснэва ўдзельнічае ў розных выставах. (Гл.: "Мелодыі фарбаў Надзеі Ізяснэвай" — ГР, 13.04.2016. — Рэд.)

Надзея, гаварылі мы на святоточнай імпрэзе, вучылася ў школе паспяхова: закончыла яе з залатым медалём. А ў мастацкіх выставах удзельнічае з 1967 года. Лёс змялячкі, што выйшла замуж за вайскоўца Ізяснэва, склаўся так, што яна шмат гадоў жыла ў Польшчы, затым — на Далёкім Усходзе, у Прыморскім краі (горад Арсеньёўск). І, як сьвярджае сама, "дзе б ні прыходзілася жыць і працаваць, побач было самае галоўнае — мастацтва. Яно — натхненне, яно — жыццё, яно — мара, боль і спадзяванне".

З 1971 года Надзея Ізяснэва жыве й працуе ў Латвіі, якую вельмі любіць, лічыць другой Радзімай. У сувязі з тым зазначым: незвычайнай цеплынёй і любасцю да латвійскай зямлі свеціцца яе палотно. Але ж і Беларусь Надзея Уладзіміраўна мае ў сэрцы. Пэўна, жаданне падзяліцца з блізкімі па духу людзьмі сваімі талентам, уражаннямі, марамі й прывяло мастачку да аднадумцаў-супляменнікаў, у суполку "Маю гонар!". А чальцы яе, дарчы, уражанні, мары і прывяло мастачку да аднадумцаў-супляменнікаў, у суполку "Маю гонар!". А чальцы яе, дарчы, уражанні, мары і прывяло мастачку да аднадумцаў-супляменнікаў, у суполку "Маю гонар!".

чараваннем ствараецца бадай што кожны твор. Радзіма... У гэтым слове так многа ўвасабляецца для кожнага чалавека, а тым больш для тых, хто адарваны ад яе. І мы дзякавалі спадарыні Надзеі за тое, што на некаторы час адлучы сябе сярод яе — і нашых! — незабыўных пейзажаў на сваёй роднай зямлі. Там недзе хаваецца ў лясным гушчары сцяжынка, а там брушца чыстая крыніца, ды, здаецца, вось-вось "пырсне" чырвоны мак. І кожны шукае ў вобразах на палотнах сваё, роднае, незабыўнае...

чым уразілася сама, тую праўду, у якую павераль і глядзя. А паверыўшы, стануць крыху дабрэйшымі, прыгажэйшымі, больш чалавечнымі. Угледваючыся ў яе творы, робіш выснову: нейкія вельмі добрыя зоркі свеціць мастачку на дарозе яе творчасці, цёплыя дажджы абмываюць любімыя ландшафты, і нібыта ўся маці-Зямля барвовымі, залатымі, зялёнымі, бялюткімі дыванамі гасцінна расцілаецца перад ёй.

Жывапіс убірае ў сябе ўсе сілы творцы, ягоны час, цёплыя ягонай душы. Жывапіс акумулюе гукі й водары свету, а таксама разнастайныя падушкі творцы: трапятлівасць, пшчоту, хваляванне й неспакой, чаканне й здзіўленне... І влікае шчасце для жывапісца знайсці таго, хто такую мову разумее. Калі можа ён падзяліцца сваім светаадчуваннем з сябрамі, з духоўна блізкімі людзьмі. Спадарыні Надзеі пашанцавала і ў гэтым. На імпрэзе побач з ёй быў любімы музычны гурт "Вытокі", у складзе якога яна спявае. Хораша, што выстава беларускай мастачкі аздоблена й беларускай песняй, беларускім словам. Таму сапраўды адчуванне нашай блізкасці да Бацькаўшчыны было вельмі рэальным.

Без мастацтва нашае жыццё, пэўна ж, мела б менш яркіх фарбаў ды эмоцый. Праца мастакоў — гэта бясконцы працэ панікнення ў таямніцы Жыцця, Прыгажосці, Гармоніі, Суладдзя. Дзякуючы творцам вучымся мы бачыць, у якім раі жыём: трэба толькі правільна выбраць "месца зборкі" для светапогляду. Ракурс погляду на гэты дзівосны свет і нашае ў ім месца. І таму мы ўдзячны і спадарыні Надзеі — за яе святло. За падарунку прыгажосць, за сонца, за лясную сьнежачку, блакіт неба, спякоту летняга дня, пырскі марскіх хваляў... За ўсе тыя чараўныя фарбы, якімі свеціцца яе зіхатлівая палотно.

Ганна Іванэ, актыўніца таварыства "Сьвятанак", г. Рыга. Фота: Лявон Маствілішкі.

Надзея Ізяснэва, Першы сакратар АМБАСАДЫ Беларусі ў Латвіі Юры Колесаў (каля яе ў цэнтры), Ганна Іванэ (з ружай) і артысты гурта "Вытокі" на юбілейнай імпрэзе

най імпрэзе ў гонар юбіляркі яны былі побач з ёй. А сябрам па мастацтве, у тым ліку Вячку Целешу ды Васілю Малашчыцу, лёгка зразумець, якой працай, якім намаганнем, талентам, болям, а часам і рас-

у творчасці Надзея Ізяснэва не баіцца быць ні занадта даверлівай, ні безагляднай, ні адкрытай. Не баіцца паўтараць нейкую адну тэму, найбольш блізкую для яе. Мастачцы хочацца выказаць у фарбах тое,

Дарчы. У рэдакцыі стала вядома, што Вячка Целеш выдаў сёлета грунтоўную нааграфію "Беларускія мастакі Латвіі. 1920-

АМБАСАДАРА Васіль Марковіч (справа) — ГОСЦЬ "Сьвятанка"

1990". Напісаў нам у рэдакцыю пра тое даўні сябар мастака Сяргей Панізьнік, загадаўшы: "інтэлігент, не забыў і мяне пазначыць сярод дзясяткаў памочнікаў з усяго свету". Мае на ўвазе тых, хто па просьбе аўтара спрычыніўся да ягоных архіўных рэсурсаў. Кніга выйшла на беларускай і латышскай мовах: 148 старонак, 400 ілюстрацый. У перапісцы з сябрам Вячка Целеш адзначае: "Я не лічу, што гэта шэдэўр, я не пісьменнік і не прафесійны гісторык. Галоўнае для мяне было паказаць, што беларусы тут жывуць і сябруюць з латышамі, маюць сваю багатую гісторыю і культуру... І я шчаслівы". А Сяргей Панізьнік, ушэсцаны вынікам працы спадара Вячкі, прыраўноўвае ягоны наробак да творчага

подзвігу. Ганна Іванэ ў часе падрыхтоўкі яе тэжты да друку напісала: прэзентацыя кнігі плануецца ўвосень.

14 жніўня ў рыжскім Беларускім таварыстве культуры "Сьвятанак" адзначылі 90-годдзе Уладзіміра Караткевіча. Ганаровым госцем на вечарыне быў АМБАСАДАРА Беларусі ў Латвіі Васіль Марковіч. Вячка Целеш падрыхтаваў да імпрэзы выставу кніжак пісьменніка з бібліятэкі "Сьвятанка" і свайго збора — з аўтографамі. Расказваў на вечарыне, як Сяргей Панізьнік пазнаёміў яго з Уладзімірам Караткевічам, пра сустрэчы з будучым класікам беларускай літаратуры ў Рызе і Мінску. Вячка Целеш падараваў Васілю Марковічу сваю новую кнігу.

ПРЫЗНАННЕ

У Растоўскай вобласці Расіі падведзены вынікі V Міжнароднага маладзёжнага фестывалю-конкурсу паэзіі й паэтычных перакладаў "Берега дружбы". Гран-прый — у Стасі Кацюргіной з Гомеля.

Вестку пра тое (вялікі тэжт каардынатара конкурсу Вольгі Сафонавай) дааслаў нам у рэдакцыю Леанід Север. Ён узначалівае суполку "Белорусы Неклиновского района", уваходзіць у Вышэйшы творчы савет Саюза пісьменнікаў Расіі, сябар Саюза пісьменнікаў Беларусі. Што канкрэтна лучыць гэтага пісьменніка з Беларуссю — пра тое, спадзяемся, ён яшчэ напіша нам пазней. Леанід Юр'евіч пераслаў і фотаздымкі. Мы даведаліся, што гэты творчы форум — расійска-беларускі. Сёлета, праўда, з-за каранавіруса беларусы ў Таганрог і Наклінаўскі раён Растоўскай вобласці (там праходзілі фестывальныя імпрэзы) прыехаць не змаглі. Аднак удалайнай гран-прый "Берегов дружбы"-V стала наша змялячка, вядомая паэтэса Анастасія Кацюргіна з Гомеля. А калі падводзіліся вынікі

Паэты, якія злучаюць берагі

конкурсу, то ў часе відэаканферэнцыі да імпрэзы далучыўся ў рэжыме анлайн і Уладзімір Гаўрыловіч — старшыня Гомельскага абласнага аддзялення СП Беларусі.

Інтэрнэт падказвае, што Стася Кацюргіна яшчэ ў 2011-м выдала зборнік "Пад ветразем ранку", і тады гэта была першая паэтычная кніга студэнткі 2-га курса філфака Гомельскага дзяржуніверсітэта імя Ф. Скарыны. Вершы Стасі ёсць і на вядомым партале <https://stihi.ru/> у інтэрнэце. Званне лаўрэата І ступені заваявала паэтэса, мастачка-ілюстратар Наталля Алейнікава з Мінска. Сярод лаўрэатаў ІІ прэміі — Аліна Паўлюска (Гродна) і Надзея Петручук-Філон (Гомель). У ліку лаўрэатаў ІІІ прэміі — Марыя Багданчыкава (Гомель), Вольга Грынь (Светлагорск), Яніна Цімашэня (Гомель).

У аргкамітэт конкурсу паступіла 500 заявак, 235 аўтараў прайшлі першы адборачны тур, выконвалі заданні па пе-

рэкладах. Урэшце 116 сталі фіналістамі: атрымалі права прыехаць на фестываль. На ім праходзілі фінальныя слуханні, падводзіліся вынікі конкурсу, працавала

й адкрытая школа паэтычнага перакладу, якая рэарганізавана сёлета ва Усерасійскую.

Іван Іванав

Удзельнікі фестывалю-конкурсу "Берега дружбы"

ПЕРСПЕКТИВЫ

Айчынныя спецыялісты для атамнай энергетыкі

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Першы выпуск маладых спецыялістаў быў у 2013-м, і кафедра паспела падрыхтаваць для атамнай галіны 187 спецыялістаў. З іх на БелАЭС пасля ўніверсітэта размеркавалася 99 чалавек. А тыя выпускнікі, якія ў першыя гады яе будаўніцтва вымушаны былі пайсці працаваць на ЦЭС, пазней змаглі ўладкавацца па профільнай спецыяльнасці на АЭС. Фактычна ж на новым аб'екце па волі лёсу апынуўся кожны другі выпускнік кафедры.

“Мы падрыхтавалі добрых прафесіяналаў, якія здольныя працаваць як у турбінным цэку электрастанцыі, так і ў рэактарным, хімічным ды іншых, — гаворыць суразмоўца. — Тое заўважае й кіраўніцтва АЭС. І каб пашырыць сферы размеркавання нашых выпускнікоў, прапанавала нам на базе спецыяльнасці “Паратурбінная ўстаноўка атамных электрычных станцыяў”, якая ўжо існавала, адкрыць новую”.

Пад спецыяльнасць “Праектаванне ды эксплуатацыя атамных электрычных станцыяў” давалася распрацаваць новы вучэбны план і адукацыйны стандарт, унесці змены ў статут універсітэта, атрымаць ліцэнзію на права выкладання. Некаторыя прадметы прадоўжаць выкладаць надалей, некаторыя — перапрафілявалі пад новую спецыяльнасць. Напрыклад, на лекцыях па інфарматыцы ды інтэграванні прыкладных сістэм цяпер будзе больш надавацца ўвагі сістэме аўтама-

Выпускнікі атрымалі дыпламы. Мікалай Карніцкі — у цэнтры.

тызаванага праектавання тых або іншых прылад. Сярод новых прадметаў: “Праектаванне і эксплуатацыя парагенератараў АЭС”, “Праектаванне і эксплуатацыя турбіннай АЭС”, “Эксплуатацыя ядзерных і энергетычных рэактараў” ды іншыя.

Базы, на якіх студэнты праходзяць практыку, застануцца ранейшымі. Паколькі ў Беларусі дагэтуль не было дзейнай АЭС, многія студэнты БНТУ праходзілі іх на аб'ектах Дзяржкарпарацыі па атамнай энергіі “Росатом”. З 2010 года яны практыкаваліся на Новаваронежскай, Растоўскай, Смаленскай, Калінінскай АЭС у Расіі. Ездзілі атрымоўваць навыкі ў Славакію — на АЭС “Моховец”, у Балгарыю — на АЭС “Козлодуй”. Некалькі разоў практыкаваліся ў Аўстрыі ў Міжнародным агенстве па атамнай энергетыцы (МАГАТЭ). Для многіх было вельмі карысна пабачыць на свае вочы заксерсаваны рэактар паблізу Вены. Многія тонкасці праектавання бе-

ларускія студэнты пераймалі ў Ніжгародскім дзяржаўным тэхнічным універсітэце імя Р.Я. Аляксеева, дзе, дарэчы, ёсць філіял “Росатома”.

І замежныя навукоўцы прыязджалі на кафедру “Цеплавая электрычная станцыя”, што працуе на энергетычным факультэце БНТУ. Перад беларускімі студэнтамі выступаў намеснік гендырэктара, кіраўнік Дэпартаменту ядзернай энергіі МАГАТЭ Міхаіл Чудакоў. Чытаў ім лекцыі й лаўрэат Нобелеўскай

Беларуская АЭС у Астраўцы

прэміі па фізіцы, наш знакаміты зямляк Жарэс Алфёраў. Відэалекцыі вядомых атамшчыкаў з усяго свету вяліся на энергетычным факультэце на працягу двух гадоў.

Нагадаем, што падрыхтоўка кадраў для атамнай энергетыкі вядзецца ў Беларусі з 2008 года. Пры тым заздзейнічаны 4 установы вышэйшай адукацыі: Міжнародны дзяржаўны экалагічны інстытут імя А. Дз. Сахарова, Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі ды радыёэлектронікі (БДУІР), Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт (БДУ) і Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт (БНТУ).

Сёлета мы станем сведкамі таго, як БелАЭС дасць першы ток. Завершана будаўніцтва першага яе энергаблоку. 7 жніўня ў рэактар загрузаны касеты са свежым ядзерным палівам. Наперадзе — пуск рэактара, уключэнне АЭС у энергасістэму краіны й выхад энергаблоку на поўную магутнасць.

У Беларусі палічылі, што пуск Беларускай АЭС у Астраўцы дазволіць забяспечыць трэцюю частку ўнутраных патрэб у электраэнергіі. Значная частка яе выпрацоўваецца з прыроднага газу, радовішчаў якая ў Беларусі няма: штогод краіна імпартавае яго каля 20 млрд кубаметраў. Таму стаўка робіцца цяпер на альтэрнатыўную энергетыку й самыя перадавыя тэхналогіі. Запуск АЭС дасць магчымасць замяшчаць каля 4,5 млрд кубаметраў прыроднага газу ў год.

Ганна Лагун

СЯБРЫ БЕЛАРУСІ

Узбекістан: цёплы й дружалюбны

Амбасадар Узбекістана ў Беларусі Насірджан Юсупаў

Пра дынамічнае развіццё беларуска-узбекскіх дачыненняў журналістам расказаў Надзвычайны й Паўнамоцны Амбасадар Рэспублікі Узбекістан у Рэспубліцы Беларусь Насірджан Юсупаў. Брыфінг прысвячаўся Дню незалежнасці Узбекістана й праходзіў у Нацыянальным прэс-цэнтры Беларусі.

Народ краіны, з якім у беларусаў склаўся дружалюбны дачыненні, адзначае Дзень незалежнасці ўжо 29-ы раз. Спандар Амбасадар, згадваючы гісторыю, нагадаў: нашы народы разам жылі ў сям’і савецкіх народаў. Разам перажылі Вялікую Айчынную вайну, змагаліся з ворагам, перамаглі яго. Народ Узбекістана мае багатае мінулае, падкрэсліў Насірджан Сабіравіч, і таму варты дастойнай будучыні.

Амбасадар падрабязна распавёў пра дасягненні Узбекістана ў перыяд незалежнасці, сучаснае развіццё краіны й рэформы, якія праводзяцца ў апошнія гады.

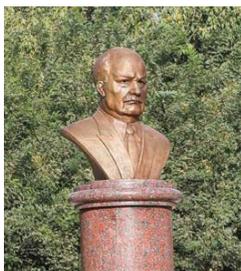
Развіваецца сацыяльна-эканамічная сфера, паляпшаецца бізнес-асяроддзе ў краіне. У апошнія чатыры гады там ёсць цікавыя, пазітыўныя змяненні. Узбекістан усё больш адкрываецца свету, хоць раней прытрымліваўся логікі недалучэння ні да якіх міжнародных эканамічных аб’яднанняў. Сёлета дзяржава старшыняствуе ў Садружнасці Незалежных Дзяржаў, ініцыявала прыняцце Канцэпцыі развіцця СНД да 2030 года, Стратэгіі эканамічнага развіцця краін СНД да 2030 года. Узбекістан заканадаўча пацвердзіў жаданне ўдзельнічаць у ЕАЭС у якасці назіральніка, рыхтуецца ўступіць у Сусветную гандлёвую арганізацыю. Рэалізуецца ўжо 25 праграм міжнароднага супрацоўніцтва.

Шмат увагі на брыфінгу надаваўся ўзбекска-беларускім стасункам, якія, на думку Амбасадара, дынамічна развіваюцца ў плыні гандлёва-эканамічнага, інвестыцыйнага супрацоўніцтва. Гаварылася пра дынамічны рост таваразвароту між краінамі, інвестыцыйнага і кааперацыйнага праекты, супраць у сферы турызму, інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій (ва Узбекістане прынята Канцэпцыя лічбавіза-

ларусі сумесня адукацыйнага праекты. Ва Узбекістане многія маладыя людзі жадаюць атрымаць вышэйшую адукацыю, і такую паслугу можа ім прадаставіць Беларусь. “У 2018-м, калі адкрывалася ў Мінску наша Амбасада, колькасць узбекскіх студэнтаў тут ледзь дацягвала да сотні, — удакладняў, адказваючы на маё пытанне, Насірджан Сабіравіч. — Сёлета іх ужо 250: рост у два з паловай разы. Мы прыклалі немалыя намаганні, прычым з абодвух бакоў, і ўжо запущаны сумесны адукацыйны праекты, у адпаведнасці з якімі 1500 узбекскіх студэнтаў будуць навукацца па сумесных праграмах. Два гады ва Узбекістане — і потым яшчэ два ў Беларусі. Будзе весціся падрыхтоўка спецыялістаў на аснове сумесных праграм. Для таго дэлегацыі ад шэрагу вуну Беларусі ездзілі ва Узбекістан, і наадварот, вывучалі, абгаворвалі ўсе нюансы, выпрацавалі праграмы, заключылі дамовы. І ў адпаведнасці з імі ў наступным годзе першыя паўтары тысячы узбекскіх студэнтаў прыедуць сюды”.

Летаць у Ташкенце адкрыты Беларусі-Узбекіскі міжгаліновы інстытут прыкладных тэхнічных кваліфікацый. Заснавальнікам выступіў Ташкентскі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт імя І. Карымава, далучаны да ягонай дзейнасці беларускія партнёры: Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт і Рэспубліканскі інстытут прафесійнай адукацыі. Там будуць рыхтаваць спецыялістаў тэхнічнага профілю: сёлета пачнуць вучобу 500 студэнтаў. Запатрабаваны ў краіне найперш інжынеры, а таксама спецыялісты ў сферы IT-тэхналогій, ветэрынарыі, медыкі. Дапамога Беларусі, узаемавыгадна дзейнасць у гэтым кірунку, адзначаў спадар Амбасадар, Узбекістану вельмі патрэбная.

Іван Ждановіч

Помнікі Якубу Коласу ў Ташкенце і Алішэру Наваі ў Мінску

цыі да 2030 года), навукі й адукацыі, пра перспектывы кірунку нашага ўзаемадзеяння.

Яскрава характарызуюць цёплыя, дружалюбныя дачыненні Узбекістана й Бе-

ВЕСТКІ З СУПОЛАК

Імпрэза ў гонар Перамогі

З удзелам суполкі “Мара” ды ансамбля “Паўлінка” 15 жніўня прайшоў у Ліепая святочны вечар у гонар 75-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне

Святочную імпрэзу ў канцэртнай зале “Ліелайс дзінтарс” (“Вялікі бурштын”) арганізавала Генконсульства Расіі ў Ліепая пры падтрымцы Урада Масквы. У эмацыйнай прамове Генеральны консул Аляксей Беланосаў адзначыў, што сёння як ніколі раней зразумела: наша барацьба за праўду пра вайну, за памяць пра агульны подзвіг народаў былога СССР — гэта барацьба не толькі за мінулае, але ў першую чаргу за нашу мірную сучаснасць і будучыню.

На канцэрце выступіў ансамбль беларускай песні “Паўлінка” Беларускай суполкі “Мара”. Гучалі песні пра вайну на беларускай мове й песня “Пажаданне”: як пажаданне міру Беларусі ды яе народу. А Валяціна Абатарава, даўняя ўдзельніца “Паўлінкі”, выступіла сольна. Гасцей парадавалі яшчэ спявачка Мар’яна Матвеева, мясцовыя ансамблі ўкраінскай песні “Барвінок” і “Славянская душа”, рускі фальклорны гурт “Ярыло”.

Кіраўніца “Паўлінкі” Жанна Буйніцкая дзякавала ветэранам за тое, што яны падарылі нам 75 гадоў мірнага жыцця. Нагадала: мы — нашчадкі пераможцаў, беларусаў-вызваліцеляў, родам з краіны, якая страціла ў вайне кожнага трэцяга жыхара. З ветэранаў, якія вызвалілі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, на свяце была Ганна Дзіям’янаўна Астапава: пра яе мы пазылі ў сёлетнім 14-м нумары газеты.

Анжэла Фаміна, г. Ліепая

ВЕСТКІ З СУПОЛАК

Каранцін і анлайн-рэжым

Свае карэктывы ў дзейнасць нацыянальна-культурных аб'яднанняў горада Нарвы ўнеслі каранцінныя абмежаванні, якія дзейнічалі ў Эстоніі. Але жыццё ў суполках прадаўжаецца.

Выступае Людміла Аннус

Тэматычную літаратурна-музычную кампазіцыю, прысвечаную вызваленню Нарвы ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, падрыхтавала тамтэйшая Беларуская суполка "Сябры". Пра тое напісаў у Фэйсбуку актывіст суполкі Віктар Байкачоў, змясціў і свае фотаздымкі з імпрэзы, якая праходзіла 25 ліпеня ў Доме Народаў. Ганаровымі гасцямі яе былі дыр-работнікі Амбулаторыі Беларусі ў Эстоніі, Генконсульства Расіі ў Нарве, прадстаўнікі царквы, дэпутатка корпуса і мэры. Аўтар кнігі "Нарва в огне", гісторык Святлана Вардзі распавяла, як праходзіла вызваленне Нарвы Чырвонай арміяй, а нарвскія школьнікі выканалі песні пра

ваіну. Мяркуючы па здымках, мела слова ў кантэксце літаратурна-музычнай кампазіцыі таксама і Людміла Аннус — яна ўзначальвае суполку "Сябры".

У часе вызвалення Нарвы 25-26 ліпеня 1944 года праявілі сябе войскі генерала Івана Фядзюнінскага. Страты Чырвонай арміі ў тых баях былі вялікія: 4685 чалавек забітымі, памерлымі ад ран і прарапленымі без вестак, звыш 18 тысяч параненымі. Глянуўшы ў інтэрнэт, мы даведаліся: з лістапада 1940-га і на пачатку Вялікай Айчыннай палкоўнік (з 12 жніўня 1941-га генерал) Фядзюнінскі быў камандзірам стралковага палка, раскватараванага ў Брэсце і Ковелі. Палк паспяхова вёў абарончыя баі, у якіх будучы генерал быў паранены: яго самалёт даставілі ў Маскву ў шпіталь. Паз-

Драпікі ад Аляксандры Собалевай

ней войскі пад камандаваннем генерала ўдзельнічалі ў многіх бітвах. Камандуючы 11-й арміяй, генерал удзельнічаў і ў Гомельска-Рэчыцкай аперацыі (10-30 лістапада 1943 года). Пэўна, за тыя заслугі генерал Фядзюнінскі быў ушанаваны як Ганаровы грамадзянін Гомеля.

З допісаў Віктара Байкачова мы даведаліся, што тая ж літаратурна-музычная кампазіцыя, трохі змененая, паказана была 30 ліпеня ў Нарвскім доме апекі, з якім даўно ў беларусаў ёсць супраца. Дабрачынную акцыю "Сябры" з сябрамі зладзілі для пажылых людзей, якія жывуць там пастаянна. У многіх з іх ёсць праблемы са здароўем, і яны маюць патрэбу менавіта ў такім доглядзе.

Віктар Байкачоў падтрымаў нашу ідэю: наладжваць інтэрнэт-масты з суполкамі беларусаў у замежжы. Напісаў, што ў час каранцінныя абмежаванні з-за каранавіруса ў Эстоніі праходзяць круглыя сталы нацыянальных суполак у рэжыме відэаканферэнцы. Што яны з Людмілай штогодніва праводзілі відэасустрачы з актывістамі суполкі. Каштоўны досвед! Нават любімымі рэцэптамі гатавання страў вар'яныя абменьваліся з сябрамі — пра тое мы пачыталі ў Фэйсбуку. Скажам, Аляксандра Собалева гатавала драпікі:

Удзельнікі святконай імпрэзы

паказвала, расказвала, ішлі тут жа цітры па-эстонску. Відэаролік так удала падрыхтаваў Віктар Байкачоў, што многім захацелася драпікаў тых пакаштаваць. Тройчы ладзіліся і відэаканферэнцы кіраўнікоў "Сяброў" з кіраўнікамі беларускіх суполак з Прагі, Мюнхена, Неапаля, Клайпеды, Вісагінаса, Калінінграда. Прычым, дадае Віктар, некаторыя нават чокаліся — праз манітор — бакалімі з віном.

Дзякуем за падтрымку, Віктар! Будзем з часам асвойваць новыя ІТ-тэхналогіі. Хоць, праўда, жывых зносіні яны не замяняць, ды і віно сябра "з манітора", відаць, не расмакуеш...

Іван Ждановіч

ГЛЫБІНКА

Энтузіясты з Уваравіч

"Насустрач душы" — так называецца грамадскае аб'яднанне добрых і душэўных людзей у горадзе Уваравічы, што ў Буда-Кашалёўскім раёне Гомельшчыны

Пятнаццаць гадоў споўнілася клубу "Насустрач душы", які стварыла і ўзначальвае Любоў Родава — кіраўніца мясцовай ветэранскай арганізацыі. Любоў Мацвееўна добра ведае мясцовы люд, імкнецца разам з аднадумцамі больш даведацца пра гісторыю родных мясцін. Ад часу стварэння актывісты суполкі вядуць вялікую працу па ўшанаванні землякоў, якія ўдзельнічалі ў Вялікай Айчыннай вайне, зберагаюць памяць і пра яе шматлікія ахвяры. І моладзь далучаюцца да сваёй працы, патрыятычнымі справамі падаюць добры прыклад таго, што такое сапраўднае, дзейснае, не толькі на словах любоў да Бацькаўшчыны. У прыватнасці, пры мясцовай школе створаны музей, дзе сабраны каштоўныя матэрыялы як пра герояў ваеннага часу, так і працавітых землякоў, якія вызначыліся старанна працай, узорным выкананнем сваіх абавязкаў.

Мне Любоў Мацвееўна неяк гаварыла, што ў багатым арсенале сродкаў, метадаў працы актывістаў клуба ёсць і вельмі просты, але надзвычай эфектыўны: наведванне ветэранаў, калі нехта з іх захварэе. Колькі душэўных, цёплых размоў пры тым адбы-

лося! Колькі жыццёвых гісторый расказана і пачута! Зрэшты, кожны з нас, трохі пажыўшы на свеце, ведае, як важна часам бывае: выгаварыцца, падзяліцца набалелым ці, наадварот, радасцю. І, вядома ж, тыя, хто мае патрэбу ў падтрымцы, канкрэтнай

У гасцях у гурце "Увараўчанка" — японцы

дапамозе — іх атрымоўваюць. Зрэшты, часам і добрага слова, увагі, найменькага кроку насустрач душы іншага чалавека дастаткова, каб пабылішала святла ў жыцці абодвух: як таго, хто аддае часцінку пазітыву, так і таго, хто прымае каштоўны падарунак. А падарункі бываюць і цалкам рэальныя! Бо разам са старшынёй гарвыканкама клубаў быў абавязкова віншуючы юбіляраў. Едуць да кожнага дадому — з падарункамі, кветкамі, вясёлай музыкай ды спевамі. Ды, вядома ж, і з добрым настроём, адкрытымі сэрцамі.

Добрыя справы Любоў Родавай і яе паплекніцаў — гэта і праца з моладдзю, дзецьмі. Бо

ім старэйшыя перадаюць сакрэты свайго майстэрства: нехта вучыць малодшых вязанню, іншыя — вышыванню. Можа такія ўменні ў нашым часе некаму пададуцца і лішнімі, але ж не спяшайцеся з высновамі. За талкімі спрадвечнымі заняткамі, як

горадзе, у соцыуме, дадаваць душэўнасці і цёпліны ў наше паўсядзённае, часам занадта мітуслівае жыццё — знаходзіць падтрымку: і ў саміх Уваравічах, і за іх межамі. Любоў Мацвееўна, ведаю, атрымлівае вельмі шчырыя, удзячныя водгукі за падзвіжніцкую і душэўную працу клубнікаў (бо ўсе ж людзі Зямлі паміж сабой нябачнымі ніткамі паяднаныя!) з розных месцаў Беларусі, нават з Ізраіля, з Расіі ды іншых постсавецкіх краін.

Яшчэ мне, як чалавеку, далучана да народнай культуры, падабаецца ў дзейнасці ўвараўніцкіх энтузіястаў, што ў клубе "Насустрач душы" ўтварыўся гурт "Увараўчанка". Сабраліся ў ім людзі, улюбёныя ў песню, танец, музыку — і самі гатовыя да такой творчасці, што самадзейнымі артыстам узывае душы, да таго ж адкрывае душы іншых: глядачоў і слухачоў. Канцэртныя выступленні гурта ведаюць і чакаюць у вёсках раёна. Выступалі артысты з Уваравіч і на сцэнах Буда-Кашалёва, Гомеля — калі ўдзельнічалі ў шматлікіх аглядах мастацкай самадзейнасці. За тое маюць шэраг дыпламаў, граматаў і, вядома ж, не раз былі адзначаны шчырымі апладысмантамі глядачоў.

А што ў рэпертуары? Я чуў, як хораша, зладжана гучыць у выкананні "Увараўчанкі" народныя песні. Ёсць удалыя спробы дастасаваць да сцэны некато-

рае жаданне чальцоў клуба — быць карыснымі ў сваім

горадзе, у соцыуме, дадаваць душэўнасці і цёпліны ў наше паўсядзённае, часам занадта мітуслівае жыццё — знаходзіць падтрымку: і ў саміх Уваравічах, і за іх межамі. Любоў Мацвееўна, ведаю, атрымлівае вельмі шчырыя, удзячныя водгукі за падзвіжніцкую і душэўную працу клубнікаў (бо ўсе ж людзі Зямлі паміж сабой нябачнымі ніткамі паяднаныя!) з розных месцаў Беларусі, нават з Ізраіля, з Расіі ды іншых постсавецкіх краін.

Яшчэ мне, як чалавеку, далучана да народнай культуры, падабаецца ў дзейнасці ўвараўніцкіх энтузіястаў, што ў клубе "Насустрач душы" ўтварыўся гурт "Увараўчанка". Сабраліся ў ім людзі, улюбёныя ў песню, танец, музыку — і самі гатовыя да такой творчасці, што самадзейнымі артыстам узывае душы, да таго ж адкрывае душы іншых: глядачоў і слухачоў. Канцэртныя выступленні гурта ведаюць і чакаюць у вёсках раёна. Выступалі артысты з Уваравіч і на сцэнах Буда-Кашалёва, Гомеля — калі ўдзельнічалі ў шматлікіх аглядах мастацкай самадзейнасці. За тое маюць шэраг дыпламаў, граматаў і, вядома ж, не раз былі адзначаны шчырымі апладысмантамі глядачоў.

А што ў рэпертуары? Я чуў, як хораша, зладжана гучыць у выкананні "Увараўчанкі" народныя песні. Ёсць удалыя спробы дастасаваць да сцэны некато-

Любоў Родава

рыя традыцыйныя абрадавыя дзеі беларусаў. Гучаць таксама і ўкраінскія, рускія песні — як народныя, так і аўтарскія. Любоў Мацвееўна мне нагадала, што дзеці, унукі ўдзельнікі гурта жывуць не толькі ў Беларусі. Таму фота, відэаздымкі з выступленняў хутка разлітаюцца па ўсім свеце. Ды і самі тыя, хто пакінуў родны кут — дадому едуць, калі ёсць магчымасць. Бо, як вядома, прыягненне Бацькаўшчыны вельмі моцнае. А беларусам жа ўласціва, як пісаў Францыск Скарына, "вялікую ласку мець" да родных мясцін, вяртацца з далёкіх жыццёвых дарог да роднага парога.

Знібілем усіх, хто спрычыніўся да дзейнасці клуба "Насустрач душы", хто патрапіў у ягонае жыццядайнае сілавое-творчае поле! Жадаю энтузіястам з Уваравіч на чале з Любоўю Мацвееўнай Родавай моцы, здароўя, спеваў ды танцаў! І новых добрых спраў — на карысць людзям і, вядома ж, сабе. Бо, як кажуць мудрацы, што аддаеш — тое тваё. І чым больш аддаеш — тым больш багачэш.

Мікола Котаў, фалькларыст, сябар клуба "Насустрач душы"

"Голас Радзімы": 65 гадоў!

Чытайце газету ў інтэрнэце на партале vjazda.by

Падпісання на газету "Голас Радзімы" можна ў паштовых аддзяленнях Беларусі

© "Голас Радзімы", 2020

Заснавальнік:
Радзійныя-выдавецкая ўстанова
"Выдавецкі дом
"Вязьда"
Галоўны рэдактар
Іван ЖДАНОВІЧ

Адрас рэдакцыі:
220013, Мінск,
вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
П.аказ: 907.
E-mail: golos_radizmy@tut.by
Тэлефон: +375-17-3111726

Рэдакцыйнае пасведчэнне №61.
Выдадзена 16.07.2018 года
Міністэрствам інфармацыі
Рэспублікі Беларусь

Выдавец:
Радзійныя-выдавецкая ўстанова
"Выдавецкі дом "Вязьда".
Дырэктар — галоўны рэдактар
Алесь Мікалаевіч КАРЛЮКЕВІЧ

Аб'ём выдання: 2 друк. арк.
Наклад на друку: 31.08.2020 г.
Наклад 373.
Заказ — 1173.
Выходзіць 2 разы на месяц

Месяц друкавання:
Друкарня "Рэспубліканскага
унітарнага прадпрыемства
"Выдавецкі Дом друку"
Літ. № 02330/106 ад 30.04.2004
Пр-т Незалежнасці, 79/1, 220013, Мінск,
Рэспубліка Беларусь

Рупкасі прымянюцца толькі ў
электронным выглядзе, не вяртаюцца
і не рэдакуюцца. Пазіцы рэдакцыі
ды аўтару, матэрыялы жых
друкавання на старонках "Голасу
Радзімы", могуць не супадаць.